

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

kgzs@kgzs.si

Številka: 014-127/2025/3

Datum: 30. 9. 2025

Zadeva: Odgovor na pobudo za podaljšanje sistemskih ukrepov za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice

Zveza: vaš dopis z dne 10. 9. 2025

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) je 10. 9. 2025 prejelo pobudo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (v nadaljnjem besedilu: KGZS) za podaljšanje sistemskih ukrepov za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice.

V pobudi KGZS poziva ministrstvo k podalšanju programa in financiranje stroškov izvedbe ukrepov za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice, ki se izvaja za obdobje 2023–2025, do obvladovanja te karantenske bolezni in omogočanja nadaljnje pridelave grozdja. KGZS pobudo utemeljuje na podlagi tega, da se zlata trsna rumenica še naprej širi kljub prizadevanjem vinogradnikov in strokovnih služb, da je število okuženih vinogradov še zmeraj veliko, kar povzroča veliko gospodarsko škodo zlasti na najbolj ogroženih območjih Ljutomersko-ormoških gor, da se okužbe širijo na sosednja območja, zlasti Haloze, Srednje Slovenske gorice, Radgonske gorice in Maribor.

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada RS) je leta 2023 sprejela Uredbo o ukrepih za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice (Uradni list RS, št. 85/23 in 60/24), s katero je podrobneje določila postopke za izvajanje predpisov Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), ki določajo ukrepe za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice. Izvajanje ukrepov navedenih v uredbi, kot so odstranjevanje in uničenje okuženih ali simptomatičnih trsov, zatiranje prenašalca, ukrepi v opuščenih vinogradih, ukrepi v zvezi s sadilnim materialom trte, monitoring in drugi ukrepi, je obvezno, kar bo veljalo, dokler ima povzročitelj bolezni (fitoplazma grapevine flavescence doree) status EU karantenskega škodljivega organizma.

V navedeno uredbo je bil na predlog ministrstva vključen tudi nacionalni ukrep finančnega nadomestila za vinogradnike kot del triletnega programa ukrepov (2023–2025), ki ga je sprejela Vlada RS, zaradi izbruha bolezni v večjem obsegu v severovzhodni Sloveniji v letih 2021 in 2022 (predvsem na širšem ljutomersko-ormoškem območju). Finančno nadomestilo je državna pomoč

v obliki finančne podpore vinogradnikom na okuženih območjih zlate trsne rumenice, za povračilo škode zaradi izvajanja ukrepa odstranitve posameznih okuženih oziroma simptomatičnih trsov v primeru, da je okužba z zlato trsno rumenico v vinogradu do 20 %. V primeru večje okuženosti sledi izkrčitev celega vinograda in možnost uveljavljanja finančne pomoči v okviru ukrepov kmetijske politike.

Podatki opravljenih pregledov, rezultati laboratorijskih analiz in ulov škržatkov na vabah na okuženih območjih v zadnjih dveh letih so pokazali, da se je infekcijski potencial občutno zmanjšal, prav tako število ulovljenih škržatkov. Letos se je žal situacija ponovno zelo poslabšala. To je posledica dejstva, da se znaki bolezni ne pokažejo takoj po okužbi, ampak šele naslednjo sezono ali kasneje. Svoje so dodale tudi vremenske razmere, zaradi česar se simptomi zlate trsne rumenice letos kažejo prej in so tudi bolj izraziti. Na terenu se opažajo tudi različne težave in pomanjkljivosti pri izvajanju ukrepov ter neizvajanja ukrepov iz različnih razlogov, kar pripomore k širjenju zlate trsne rumenice.

Na podlagi naštetega se je ministrstvo odločilo, da bo za eno leto podaljšalo ukrep finančnega nadomestila oziroma omogočilo finančno podporo vinogradnikom v obliki finančnega nadomestila tudi v letu 2026, ob uvedbi dodatnih pogojev za zagotavljanje izpolnjevanja predpisanih zahtev glede ukrepov za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice.

Za zatiranje vektorjev zlate trsne rumenice so v Sloveniji registrirana fitofarmacevtska sredstva (v nadaljnjem besedilu: FFS) z enakimi aktivnimi snovmi kot v sosednjih državah. Strokovne službe redno spremljajo in preverjajo možnosti za dodatne FFS, ki bi bili dovolj učinkoviti v naših razmerah in jih je možno registrirati v skladu z zakonodajo EU. Prav tako skupaj z Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: UVHVVR) vsako leto pripravijo seznam FFS za zatiranje vektorjev zlate trsne rumenice in način izvajanja tretiranja s FFS, ki je objavljen na spletni strani UVHVVR. Dodatno UVHVVR vsako leto pošlje dopis in seznam ustreznih FFS za zatiranje vektorjev zlate trsne rumenice vsem trgovinam, ki prodajajo FFS v Sloveniji. Prav tako UVHVVR vsako leto pošlje dopis v zvezi s tretiranjem vektorjev in seznamom FFS vsem zavodom KGZS, tudi glavnemu uradu KGZS, z zaprosilom po sodelovanju pri prenosu informacij do vinogradnikov.

V večini okuženih območij je v vinogradih obvezno najmanj trikratno škropljenje proti vektorjem zlate trsne rumenice. Roki za škropljenje in priporočena FFS za vsakokratno škropljenje so navedena v prognostičnih obvestilih, ki jih redno objavlja javna služba zdravstvenega varstva rastlin na portalu prognostičnih obvestil. Prav tako se priporoča redno spremljanje ulova vektorjev v vinogradu z rumenimi ploščami, saj so v primeru povečanega ulova vektorjev potrebna dodatna škropljenja s FFS. UVHVVR bo skupaj s strokovnimi službami po zaključku sezone podrobneje analizirala letošnjo situacijo glede zatiranja vektorjev in pripravila predloge dodatnih ukrepov in aktivnosti za izboljšanje ozaveščenosti in boljši prenos znanja do vinogradnikov in svetovalcev v trgovinah s FFS.

Zaradi pomembnosti zagotavljanja zdravega sadilnega materiala trte na celotnem območju EU so predpisani enotni pogoji in posebne zahteve glede pridelave in trženja sadilnega materiala trte, ki veljajo v vseh državah članicah EU. Zato je v Uredbi za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice celo poglavje namenjeno postopkom in ukrepom za izpolnjevanje posebnih zahtev v zvezi z zlato trsno rumenico, ki jih določa zakonodaja EU. Dodatno so v uredbi določeni postopki za izvajanje tretiranja z vročo vodo kot enega od možnih ukrepov za zagotavljanje zdravega sadilnega materiala trte, predvsem tam, kjer je veliko okužb. To tehniko redno uporabljajo v Franciji, Italiji in drugih državah. Pogoje za izdajo rastlinskih potnih listov, ki zagotavljajo ustrezno zdravstveno stanje sadilnega materiala trte, preverjajo fitosanitarni

inšpektorji UVHVVR za standarden material in Služba za uradno potrjevanje pri KIS za certificiran material. Skupaj bomo ponovno preverili protokole in po potrebi uvedli dodatne ukrepe.

Fitosanitarni inšpektorji UVHVVR izvajajo nadzor nad izvajanjem vseh predpisanih ukrepov z uredbo v skladu s pristojnostmi. Prioritetno izvajajo nadzor nad pridelavo sadilnega materiala in izvajanjem ukrepov v žariščih v varovalnih pasovih, potem sledi še nadzor nad izvajanjem ukrepov v okuženih območjih. V teku so pogovori o pomoči kmetijske inšpekcije pri nadzoru izvajanja ukrepov, še zlasti v opuščenih vinogradih.

Glede aplikativnih raziskav s področja širjenja zlate trsne rumenice je bilo na zadnjem sestanku v zvezi z zlato trsno rumenico na ministrstvu dogovorjeno, da bo ministrstvo preučilo možnost izvajanja projekta Evropskega partnerstva za inovacije v zvezi z zatiranjem ameriškega škrdatka. Poleg tega se zaključuje ciljni raziskovalni program, katerega namen je zgodnje odkrivanje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice.

UVHVVR skupaj z mrežo javne službe zdravstvenega varstva rastlin aktivno spremlja stanje glede zlate trsne rumenice z izvajanjem programa monitoringa, pregledi na terenu, vzorčenjem in laboratorijskimi analizami, prognozo in spremljanjem vektorjev ter nadzorom nad izvajanjem ukrepov. Imenovanje posebne skupine, ki bi aktivno spremljala stanje na terenu in tesno sodelovala z organi na ministrstvu in UVHVVR, se nam v tem trenutku zato ne zdi potrebno.

Zlata trsna rumenica je na okuženih območjih ustaljena in je zaradi njene razširjenosti kljub izvajanju ukrepov ni več mogoče izkoreniniti. Sprotno uničevanje celotnih simptomatičnih trt s koreninskim sistemom, ki so vir okužbe, in redno izvajanje pravočasnega in pravilnega škropljenja s FFS je ključno za obvladovanje oziroma zadrževanje bolezni na stopnji, ki še omogoča gospodarno pridelavo grozdja, ter za upočasnjevanje širjenja na nova območja. Za uspešnost ukrepov na nekem območju je zato ključno dosledno, pravočasno in trajno izvajanje vseh naštetih ukrepov, ki morajo zajeti čim večje število vinogradov. Pri tem je bistveno, da imajo vinogradniki vse potrebne informacije, pri čemer je ključna tudi Javna služba kmetijskega svetovanja.

S spoštovanjem,

Pripravila:
mag. Katarina Groznik
UVHVVR

Maša Žagar
državna sekretarka